

POEZIJA

Uroš Zupan *Tri pesmi**

Iz vode

Otok za otokom. Bibavica. Raztrošena
luč povsod. Val, razbit na skalah.
Val, razpolovljen na dan in noč.
Brazda morja, ki ga orje neviden
plug. Preteklo in prihodnje.
Ločena in zopet zlita. Plima in oseka.
Spušcanje in dvigovanje. Brazgotina časa
meče senco na morsko dno. Šumi globina.
Prasketa plankton. Korale obračajo svoje
obrazе v smeri podvodnih tokov.

Z neba se spuščamo. Z dna dvigujemo.
Gole nas oblači svetloba. Brez greha
smo. Brez preteklosti. Kožo nam
barvajo čopiči sonca. Veter v naših
žilah neprestano spreminja smer.
Meša žive in mrtve. Meša julij in avgust.
Se razdaja z božanjem. Se razdaja z milino.

V notranjem obzidju Atlantide raste
žar. Luknje v zraku, ki jih je izdolbla
smrt, se celijo. Lastovke v letu
pišejo na pročelja poletja svoja
večerna sporočila. Sonce nas je ubilo.

* Pesmi so del knjige *Drevo in vrabec*, ki bo izšla konec oktobra v zbirki Prišleki pri LUD Literatura.

Ležimo v sobah. Počivamo v maternicah.
 Po popkovini se hranimo z večernim hladom.
 Iz zelišč, ki so zrasla na izsušeni
 zemlji, si spletamo vence spomina.

Otok za otokom. Bibavica. Raztrošena
 tema povsod. Val, umirjen v plitvini.
 Val, razpolovljen na dan in noč.
 Brazda morja, ki ga orje neviden
 plug. Preteklo in prihodnje.
 Ločena in zopet zlita. Plima in oseka.
 Spuščanje in dvigovanje. Šumi globina.
 Prasketa plankton. Jate rib obračajo
 svoje obraze v smeri podvodnih tokov.

Še je zgodnja ura v času. Morje
 je rosa, ki spremlja začetek sveta.
 Nebo pesek, v katerega bo nekdo
 odtisnil dlan. Delfin se požene
 iz modre tišine in prišije skupaj dva elementa.
 Vodni angel ga gleda s slepimi očmi.
 V noči zaprte knjige tipamo
 po njenih stenah. Glasove morja
 smo prevedli v nov jezik. Nenapisane črke
 na praznih straneh svetijo kot zvezde.
 Nismo se še rodili. Nismo izumrli.
 Božja usta napihujejo prihajajoče duše.
 To so naša resnična življenja.

Hölderlinski stolp

Chengdujska 34, stanovanje številka 5,
prvo nadstropje, po trojih stopnicah
in potem naravnost, da se ti v obraz zaleti
velika ploščica, največja na Fužinah, če že ne
v vsej Ljubljani – dostojna pesnika. Na vrata jo
je prilepil moj oče. Na njej piše ZUPAN.
To je moj hölderlinski stolp.
Ni mi ga sicer poklonil mizar,
ki naj bi mu v zahvalo priklical božanstva,
ampak mi ga je v najem dala Skupščina
občine Ljubljana Center, s točno istim namenom.
Zdaj večino časa prebijem v njem. Ležim, spim,
čakam Natašo, pritiskam gumbe na daljincu,
čakam, kdaj se bo na kakem kanalu začel
nogomet. Marjan Rožanc bi rekel, maša
dvajsetega stoletja. Se vrtim okrog
štedilnika. Pripravljam rižote, pašte, juhe.
Pripravljam čudeže iz pečice. Mešam solate.
Rukola je obvezna. Namakam kruh v olivno
olje. Jem Mediteran. Ko pride Nataša
domov, tudi ona je Mediteran. Še najraje
od vsega pa sem slepi potnik na ladji,
ki pelje v otroštvo. Potem vse to zapišem.
Nekateri berejo in branje z gnusom odložijo.
Nekateri berejo in se v zapisano zaljubijo.

Kamit so našli tisti prvi magični drevo

Te imam rajši. Nikamor mi ni treba iti.
Vrtim neviden globus. Vanj zapikujem
zastavice svojih bivših in bodočih odprav.
Zvečer zaklenem usta knjigam, da se ne
prerekajo. Zunaj teče Ljubljana, ki misli,
da je Neckar. Ampak Neckar je lahko samo
Trboveljščica. Hodim ob Ljubljani. Se
vozim z rolerji. Čedalje manj previdno. Že
sem začel skakati čez pločnike. Za zdaj
še brez posledic. Namesto da bi, z vsem
dolžnim spoštovanjem do veličine, venomer
bebljal: »Palakš. Palakš,« glasno kričim na
igrišču: »Dej žogo. Njahi sulirat. Bejž u
ubrambo.« Ljudje me kličejo po telefonu,
me budijo iz pesniških transov in sprašujejo:
»Gospod Zupan, ali ste že mogoče prebrali
moje pesmi. Kaj mislite o njih?« Ne vem
več, kako naj se izgovorim. Rad bi prenehal
opravljati to težaško delo. Ne najdem se
dobro v polju nežnih duš. Na obisk ne pride
nikoli nihče. Pesniške energije v tem prostoru
bi lahko ljudi preveč osrečile in tega se
bojijo. Bog si ga vedi, česa me sumijo sosodje.
Pranja denarja. Trgovine z orožjem. Trgovine z
belim blagom. Preprodajanja sanj. Mešetarjenja

z besedami, ki zacelijo najhujše rane.
Moje fotografije so objavljene v časopisih.
Zadnjič sem z izbranimi besedami, in v skrbno
premišljenih in dodelanih stavkih, govoril v
osrednjem dnevniku na privatni televizijski
postaji. In ljudje so zopet pomislili: »Tale,
tale je sigurno bogat.« Jaz se ne gledam
na televiziji. Kamera me preveč zredi.
Včasih sem si želel pozornosti bleščic
in svetlobe, želel sem si, da bi me
neznana lepotica pocukala za rokav in
rekla: »Dolgo časa te že iščem,
še lepši si kot na fotografiji, si to sploh ti?«
Danes uživam, če živim v ilegali. Če berem
kombinirano teološke razprave in športne
strani. Najprej pol ure *Težnost in milost*,
potem pol ure *Medunarodni nogomet*.
Vrstni red ni najpomembnejši
in učinki so že zdaj presenetljivi.

Potem so prišli tisti prvi majski dnevi

Globoka zelena, prebujen veter ob jutrih,
 trava do kolen, sonce in dež, dež in sonce,
 neviden akumulator v zraku, ki polni kri, gore
 kot na dlani, oblaki, ostri obrisi na nebu, stojim
 in gledam, zaposlujem vso spretnost, da bi zapisal vonj,
 da bi en sam večerni hip ujel v dišečo stekleničko,
 ga naredil trajnega in nespremenljivega kot
 številko. Takšni so ti dnevi.

Na začetku maja se plasti mojega življenja
 naložijo ena na drugo. Ta človek pred dvajsetimi
 leti, tisti dogodek, prijateljica prijateljice, brezupna
 ljubezen, nesmiselno pričakovanje, me zadenejo kot
 krepka zaušnica. – Lahko bi, pa nisem –
 omahovanja in dejanja. Čas, ki je nepreklicno odšel.
 A se je v resnici samo potuhnil, zatekel v nenavzoč
 svet, deželo senc in ga lahko še enkrat doživim,
 če mi le uspe najti prava vrata. Tolažba premaganca.

Ob opoldnevih slonim na kamniti ograji.
 Reka teče. Ljudje hitijo po svojih opravkih.
 Dvorišča v predmestjih so pusta. Otroci gulijo
 šolske klopi. Moral bi zapreti knjige.
 Zložiti lahke obleke v kovček in odpotovati
 kot včasih – pesniki slabega zdravja potujejo

v južne dežele. Italija je obvezna. Vodna znamenja in elegije. V Grčiji se je lepo bojevati v vojni. Blizu si bogovom in junakom. Posegi z neba niso nikoli povsem izključeni.

Ampak nič od tega. Ne vem, kaj se dogaja z mano. Sem se polenil? Postajajo moje lastnosti lastnosti znamenja device iz horoskopa – ljubi udobje, življenje brez razburjenj, je racionalna, sovraži spremembe. Postajam takšen kot starši? Dedujem, kar me je najbolj motilo, kar sem najbolj zaničeval? Kje so spanja pod streho neba, ko ležiš na hrbtu in te svež nočni zrak boža po obrazu, oči pa potujejo do zvezd, dokler ne omagajo in ne postane vse nežen in nepretrgan objem teme. Pesniki pod južnim nebom.

Na gramofonu *Kind Of Blue*. Miles Davis me prepričuje, da smrt ne obstaja. V zraku, skrita za oblaki, hrumijo zavezniška letala s svojimi protiargumenti. Tezej v sanjah objema Minotavra. Na jugu se zver sprehaja po dobro varovanih dvorcih. Dnevi so ji šteti. Naša otroštva požirajo visoki plameni. Čeprav vsak dan gledam televizijo, bolj verjamem glasbi.

Globoka zelena, včasih siva, lapis lazuli, požari na zahodnem nebu, španski bezeg, lipa, poljski mak. Sence se luščijo od naših teles. Svetloba se potaplja v svetlobo. Zoreče žito prebada temo. V njenem naročju dremajo dobre misli. Reka pušča svoje prstne odtise na zglajenih kamnih. Petintridesetkrat sem že predihal takšen čas, a vse mi je popolnoma novo. Ko se bom prebudil iz omotice, se bo svet spremenil v kristal.